

Nr 223.

Av herr **Johansson** i Brånalt, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av särskild progressiv beskattning å ogifta personer och makar med högst två barn.*

I motiveringen till mina, vid de senare riksdagarna, framlagda motioner med begäran om utredning för införande av särskild skatt på ogifta och makar med ej fler än två barn, har jag anfört, dels att dessa av flera och skilda anledningar uraktlåtit att fullgöra sin största och heligaste plikt mot samhället och nationen, i folkökningshänseende, och samtidigt underordnat sig gällande lagar och förordningar i det samhälle, vari de leva och hava sin varelse och att de för denna deras uraktlåtenhet borde erlägga en, låt vara mindrevärdig gottgörelse, som borde komma sådana familjeförsörjare till godo, som fullgjort denna sin största skyldighet, men som tillfölje av ekonomiska skäl sakna förmåga att i fortsättningen lämna sina barn den vård och fostran, som erfordras för att de skola kunna bliva fullt dugliga svenska medborgare, dels har jag anfört, att genom en sådan skatts införande skulle skatterna bliva mer fördelade på individerna i förhållande efter vars och ens förmåga att utgöra densamma.

Det förstnämnda av dessa skäl tycks såväl utskott som riksdag ej vilja se från den allvarliga sidan utan taga det hela som ett uttryck av skämt och naivitet från min sida. Att en sådan syn på en så både allvarlig och, från rent nationell synpunkt sett, livsviktig fråga, är rådande bland våra lagstiftare, är verkligen att beklaga och framtiden kommer säkerligen med sin dom efter förtjänst.

Jag har naturligtvis ej något hopp om att nu kunna öppna ögonen på våra lagstiftare i berörda hänseende och skall ej nu här upprepa detta, utan vill endast nu här söka att i någon mån göra mig till tolk för en bättre fördelning av skattebördan efter vars och ens förmåga

att bära den, än den som nu är gällande samt bereda möjlighet för bättre fostran av dugliga och kraftiga medborgare.

Ingen kan med giltiga skäl bestrida att den ogifte mannen och kvinnan eller makar med inga eller ej mer än två barn, i allmänhet ha större förmåga att bära och utgöra påförda skatter än makar med många barn, allt under förutsättning att deras inkomster och samhällsställning äro lika.

Lika litet tror jag någon kan bestrida mitt påstående, att vi inom vårt land hava många föräldrar med en talrik barnaskara, såväl bland lönearbetare och mindre löntagare, som ock ej minst bland våra mindre jordbrukare, som, tillfölje av sin ekonomiska ställning, ej kunna lämna sina barn den vård och fostran, som erfordras för att dessa skulle kunna bliva verkligt goda och livskraftiga svenska medborgare. I många fall skulle hjälp här vara både behöflig och säkert lyckobringande. Nu invändes, att barnrika familjer nu få större bevillningsfritt avdrag och de komma nog att få större. Jag vill då svara: Om än sådana barnrika familjer med liten inkomst bliva helt befriade från skatt till såväl stat som kommun, skulle de inte ändå i många fall kunna rätt fylla sin uppgift, av ekonomiska skäl, som uppfostrare av friska, kraftiga och dugliga barn.

Till belysning av vad jag ovan anfört, tillåter jag mig blott anföra följande exempel:

En småbrukare, som är gift, äger och brukar ett hemman, som nu har ett saluvärde av 6,000 kronor taxerat till 5,000 kronor, men har 3,000 kronor skuld att förränta, har 7 barn och hopp om flera i fortsättningen. Om nu denne än bleve helt befriad från all skatt, så kan han ändå inte av ekonomiska skäl lämna sina barn den vård och fostran, som skulle erfordras och hans granne förmår, vilken äger och brukar ett i alla avseenden lika gott hemman, med den lilla skillnaden att den senare har 4,500 kronor insatta på banken, för vilka han får uppbära ränta, samt har endast två barn. Enligt nu gällande skattebestämmelser få dessa två erlægga lika skatt till såväl kommun som landsting. Jag tror, att var och en inser den helt olika förmågan att bära skattetungan och fostra sina barn. Liknande exempel kunde anföras såväl från lönearbetarne som från de lägre och t. o. m. från de något så när väl avlönade löntagarne i övrigt. Ännu större skillnad i skatteförmåga blir klar, om man jämför ogifta.

Jag hoppas och tror, att de som önska förverkligandet av tanken, att skatterna böra fördelas i förhållande efter vars och ens förmåga att utgöra dem, och som inse, att det är samhällets skyldighet att träda

hjälpande emellan där föräldrar av ekonomiska skäl ej kunna lämna sina barn den vård och fostran, som erfordras och som skulle bliva till gagn och nytta för ej blott dessa utan även och ej minst för landet och nationen i sin helhet, skola beakta och förstå vad jag här anfört och medgiva, »att det ej är bra som det är» i detta hänseende och att en ändring till det bättre är behöflig samt här snarast möjligt nödvändig att söka åstadkomma.

Hyser man sådana tankar och åsikter, så måste väl även inses, att en skatteomläggning av antydd art är rättvis, men för att helt fylla sin uppgift, anser jag att här lägges progressiv beskattning med stigande skala såväl i förhållande till inkomsternas storlek som åldern hos ogifta och makar med inga eller ej flera än två barn. Jag bör kanske även här påpeka, att nödig hänsyn bör tagas till försörjningsplikt mot anhöriga; för övrigt hänvisar jag till den motivering jag anförde i min vid förra årets riksdag inlämnade motion i och vad det rör progressionsförhållandet.

De medel, som genom en sådan merskatt kunna inflyta, skulle fördelas till behövande barnrika familjer i förhållande till deras förmögenhetsförhållande och barnantal.

Tillfölje av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att utredning verkställdes om införandet av särskild progressiv beskattning

1:o) å alla ogifta män över 30 år;

2:o) å alla ogifta kvinnor över 30 år och

3:o) å alla barnlösa makar och makar med ej fler än två barn, samt låta beräkna det skattebelopp, som härigenom väntas inflyta och eventuellt låta upprätta förslag till fördelning härav bland behövande barnrika familjer och därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan giva anledning, dock ej senare än samtidigt med det väntade förslaget angående omläggning av den kommunala beskattningen.

Stockholm den 26 januari 1917.

Nils Johansson.